

передумови для підвищення ефективності діяльності компанії та зміцнення її конкурентних позицій на ринку.

Проведений аналіз дозволив виявити, що, незважаючи на високий рівень розвитку корпоративної культури компанії Kyivstar, існують певні зони розвитку, які потребують подальшого вдосконалення. Врахування зазначених проблем є необхідною умовою підвищення ефективності діяльності компанії та забезпечення її конкурентоспроможності в умовах динамічного ринкового середовища. Отже, корпоративна культура Kyivstar є важливим чинником забезпечення ефективності діяльності компанії, поєднуючи інноваційність, розвиток персоналу, клієнтоорієнтованість, командну взаємодію та здатність до адаптації в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел

1. Статистичний збірник «Зв'язок в Україні». Державний комітет статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
2. Комарова О. В. Вплив корпоративної культури на капіталізацію телекомунікаційних компаній. Економіка та держава. 2023. № 5. С. 44–50.
3. Денісон Д., Хофт Г. Організаційна культура та ефективність бізнесу : пер. з англ. Київ : Альпіна, 2021. 392 с.
4. Іванова Н. М., Петренко С. О. Модель Денісона як інструмент діагностики організаційного розвитку підприємства. Бізнес Інформ. 2023. № 11. С. 215–221.
5. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 468 с.
6. Річна фінансова звітність ПрАТ «Київстар» за 2022-2024 роки та звіт незалежного аудитора. Офіційний сайт компанії «Київстар». Розділ «Звітність». URL: <https://kyivstar.ua/about/about/reports>

Литвин А.М.,
здобувачка освіти, ОПП «Економіка», 4 курс,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЦИФРОВІЗАЦІЇ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Аграрний сектор традиційно має стратегічне значення для економіки України, адже він забезпечує продовольчу безпеку країни, формує вагомую частину експортних надходжень та сприяє соціально-економічному розвитку сільських територій. Упродовж останніх десятиліть сільське господарство перетворилося на один із провідних чинників економічного зростання держави, демонструючи стабільні обсяги виробництва та суттєвий внесок у структуру валового внутрішнього продукту.

Важливим напрямом оновлення та підвищення ефективності аграрної сфери є процес цифровізації, що передбачає впровадження сучасних цифрових рішень у виробничу діяльність, управлінські механізми та логістичні ланцюги аграрних підприємств. Впровадження цифрових технологій у сільське господарство має особливо важливе значення, оскільки дозволяє суттєво підвищити врожайність завдяки більш точному управлінню агротехнологічними процесами. Використання аналітики даних дає змогу агровиробникам оптимізувати витрати на добрива, воду та інші ресурси, що сприяє зниженню собівартості продукції. Крім того, застосування технологій точного землеробства допомагає зменшити використання хімічних засобів захисту рослин, що позитивно впливає на збереження родючості ґрунтів і покращення екологічного стану довкілля [1].

Цифровізація – це процес, у якому цифрові технології використовуються для зміни та покращення всіх аспектів нашого життя, від того, як ми взаємодіємо один з одним, до того, як ми виробляємо та споживаємо товари або послуги [2].

Цифровізація аграрної сфери передбачає використання геоінформаційних систем (GIS), Інтернету речей (IoT), технологій точного землеробства, мобільних сервісів для агроконсультацій, а також інструментів аналізу даних і автоматизації управління. Їх застосування дозволяє аграрним підприємствам ухвалювати рішення на основі даних, ефективніше використовувати земельні, трудові й матеріальні ресурси та підвищувати продуктивність виробництва. Впровадження супутникового моніторингу, телеметрії техніки, інтегрованих управлінських платформ і технологій штучного інтелекту формує нову модель агровиробництва, що відзначається більшою керованістю та економічною ефективністю. Такі рішення допомагають швидко реагувати на зміни погодних умов, оптимізувати виробничі процеси та прогнозувати результати діяльності.

У сучасних умовах дослідження цифрової трансформації аграрного сектору є особливо актуальним, оскільки рівень впровадження цифрових технологій впливає на конкурентоспроможність підприємств, стабільність розвитку галузі та її інтеграцію у світовий економічний простір. Цифровізація набула ключового значення для аграрного бізнесу України, охоплюючи не лише великі компанії, але й підприємства малого та середнього сектору. Водночас рівень впровадження CRM-систем суттєво відрізняється залежно від масштабу підприємства: приблизно 50 - 60% великих агрокомпаній уже використовують такі рішення, середній бізнес демонструє показник на рівні 30 - 40%, тоді як серед малих підприємств CRM впроваджено лише у 10% випадків [3].

Попри зростання уваги до цифрових рішень, рівень цифровізації аграрної сфери України наразі залишається відносно середнім і характеризується нерівномірністю. За експертними оцінками, загальний показник цифровізації сектору становить близько 35%, що вказує на наявність значного потенціалу для подальшого впровадження інноваційних технологій та розвитку цифрової трансформації [4].

Для більш наочного відображення тенденцій цифрової трансформації аграрного сектору України доцільно розглянути динаміку рівня цифровізації галузі за останні роки. На рис. 1 наведено зміни рівня цифровізації аграрного сектору України у 2018-2024 роках, що демонструє поступове зростання впровадження цифрових технологій у виробничі та управлінські процеси аграрних підприємств.

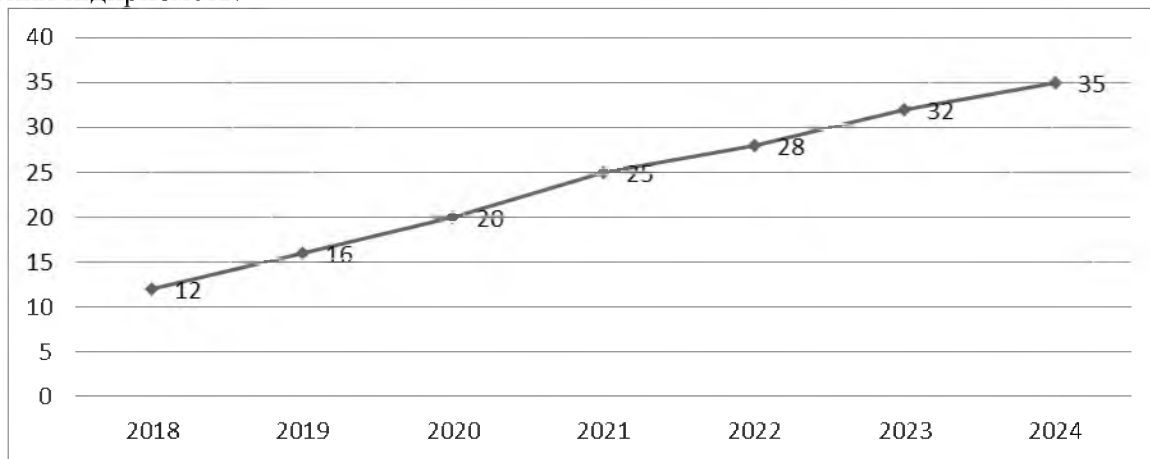

Рис. 1. Динаміка рівня цифровізації аграрного сектору України у 2018-2024 рр., у %
Джерело: узагальнено автором на основі [5].

Сучасний рівень цифровізації аграрного сектору України характеризується поступовим впровадженням GPS-навігації, супутникового моніторингу та технологій точного землеробства, що сприяє підвищенню ефективності виробництва й оптимізації управління ресурсами. Водночас цифрова трансформація галузі відбувається повільніше, ніж у країнах ЄС, що зумовлено недостатнім рівнем інвестицій та недосконалістю цифрової інфраструктури.

Незважаючи на значний потенціал підвищення економічної ефективності, цифрова трансформація аграрного сектору України у 2025 - 2026 роках супроводжується низкою суттєвих проблем та ризиків.

Однією з основних перешкод є інфраструктурна нерівність, оскільки для стабільної роботи IoT-пристроїв і хмарних сервісів необхідне якісне покриття 4G/5G, яке доступне не у всіх регіонах. Додатковими ризиками виступають кіберзагрози та безпекові виклики, адже агродані можуть мати стратегічне значення в умовах війни, а також ускладнюються через потребу захисту цифрових систем і обмежене використання дронів через РЕБ. Особливою проблемою є нестача кваліфікованих фахівців, здатних працювати на перетині агрономії та цифрових технологій, зокрема при впровадженні штучного інтелекту й автономної техніки.

Дослідження досвіду провідних країн, зокрема США, Німеччини, Ізраїлю та Нідерландів, дає змогу визначити ключові стратегічні підходи, які можуть бути впроваджені в аграрному секторі України для подолання наявних дисбалансів.

Одним із найбільш ефективних прикладів використання водних ресурсів у сільському господарстві є досвід Ізраїлю. У країні, яка характеризується дефіцитом води та посушливим кліматом, впроваджено сучасні технології водозбереження та системи раціонального управління ресурсами. Поєднання аграрних інновацій, державної політики та наукових рішень дозволило Ізраїлю стати одним із лідерів у сфері ефективного водокористування. Особливе значення має технологія крапельного зрошення компанії Netafim, яка забезпечує точкову подачу води до кореневої системи рослин, скорочуючи її витрати на 30 - 50% і підвищуючи врожайність на 20 - 30% [6].

У Нідерландах цифрова трансформація аграрного сектору реалізується через кооперативні цифрові платформи, які забезпечують спільне використання техніки та обладнання. Такий підхід дозволяє зменшити витрати та забезпечити доступ до сучасних технологій навіть для малих фермерських господарств. Крім того, активно застосовується обмін аналітичними даними щодо ґрунтів, погодних умов і врожайності, що сприяє більш обґрунтованому та ефективному управлінню виробництвом [7].

Цифровізація аграрного сектору України є ключовим напрямом підвищення ефективності виробництва, оптимізації використання ресурсів і посилення конкурентоспроможності галузі, оскільки забезпечує перехід до сучасної моделі управління, заснованої на даних та цифрових технологіях. Водночас рівень цифрової трансформації залишається середнім і нерівномірним через інфраструктурні обмеження, нестачу інвестицій, дефіцит кваліфікованих кадрів і безпекові ризики, що уповільнює впровадження інноваційних рішень. Міжнародний досвід провідних країн підтверджує, що комплексне застосування цифрових технологій суттєво підвищує продуктивність і ефективність агровиробництва.

Подальший розвиток цифровізації є важливою передумовою сталого розвитку аграрного сектору України та його інтеграції у глобальний економічний простір, при цьому дана проблематика потребує більш глибокого наукового аналізу, системного дослідження та подальшого практичного впровадження цифрових рішень у діяльність аграрних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Руденко М. В. Цифровізація сільськогосподарських підприємств та її економічна ефективність: монографія. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2020. 342 с.
2. Babenko, V., & Gorbunov, L. (2021). The concept of a target innovative susceptible approach and the formation of conditions for increasing innovative susceptibility to non-traditional renewable energy. The Journal of VN Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism, vol. (14), pp. 50 - 59.
3. Цифровізація в аграрному секторі України: тенденції та рівень цифровізації у 2025 році. URL: <https://agroreview.com/en/newsen/agrotechnology/digitalization-ukraines-agricultural-sector-trends/>

4. Digital Transformation in Ukrainian Agriculture: Current Adoption Rates and Growth Drivers. URL: <https://good-time-invest.com/blog/digital-transformation-in-ukrainian-agriculture-current-adoption-rates-and-growth-drivers>
5. AgTech Ukraine 2030: стратегічний звіт про розвиток ринку технологій. AgTech.ua. 2025. URL: <https://agtech.ua/reports>
6. Як Ізраїль використав наукові інновації для подолання водної кризи. URL: <https://unpacked.media/how-israel-used-scientific-innovation-to-beat-its-water-crisis/>
7. Realising digital opportunities in agriculture requires a data infrastructure: Digital Opportunities for Better Agricultural Policies - OECD. URL: https://www.oecd.org/en/publications/digital-opportunities-for-better-agricultural-policies_571a0812-en/full-report/component-11.html

Любаренко Г.О.,
здобувач освіти, ОНП «Економіка», 2 курс,
Науковий керівник: Бажал Ю.М.,
д.е.н., професор, професор кафедри економічної теорії,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЦИФРОВУ ТРАНСФОРМАЦІЮ ІНФРАСТРУКТУРИ В ЕНЕРГЕТИЧНОМУ СЕКТОРІ

Енергетичний сектор сьогодні – це сектор, у якому старе змагається з новим, або ж як відновлювальні джерела енергетики (ВДЕ) виборюють своє місце під сонцем серед традиційних джерел. Безпрецедентні зміни в енергетичному секторі, пов’язані перш за все з розвитком зеленої економіки та зростанням загального світового попиту на електроенергію, висувають нові виклики енергетичному сектору[1]. На нашу думку, саме інноваційний розвиток може протистояти цим викликам. Особливу роль у вирішенні цієї проблеми буде відігравати застосування штучного інтелекту.

Розвиток технологій штучного інтелекту суттєво змінює підходи до управління, моніторингу та оптимізації процесів у енергетичному секторі. Це конвергує технології цифровізації та енергетичний сектор через утворення численних ніш кооперації цих двох сфер – від прогнозування попиту та оптимізації розподілу енергії до моніторингу стану обладнання й автоматизованого управління розумними мережами (*Smart Grids*). Попри значний потенціал технологій штучного інтелекту (ШІ) у прискоренні енергетичного зеленого переходу та підвищенні ефективності управління енергосистемами, його впровадження супроводжується низкою системних проблем. Існуючі дослідження вказують, що традиційні методи машинного навчання мають труднощі із підсумовуванням, інтеграцією гетерогенних даних та контекстною обробкою при застосуванні в енергетиці [2]. Не менш важливою проблемою є високі капітальні витрати на цифровізацію та інтеграцію з існуючою застарілою інфраструктурою галузі. Це також гальмує процес її зеленого переходу. Ще однією проблемою є відсутність чітких нормативно-правових рамок для використання ШІ у критичній інфраструктурі у всіх країнах, окрім ЄС, що створює юридичну невизначеність та підвищує ризики безпеки й відповідальності [3]. Таким чином, постає дослідницьке завдання: як забезпечити ефективне, безпечне та економічно доцільне впровадження ШІ в енергетичний сектор для підтримки переходу до сталої, гнучкої та децентралізованої енергетики? Дане дослідження присвячене аналізу цих питань і формулюванню відповідних практичних рекомендацій для вирішення зазначених проблем.

Зростання світового попиту на електроенергію відбулось в процесі відновлення економік багатьох країн після пандемії, яка збільшила технологічні потреби в процесах охолодження, а також через зростання середніх температур клімату на планеті. Не в останню чергу збільшення попиту на електроенергію обумовлено сучасним стрімким розвитком цифровізації. На рисунку 1